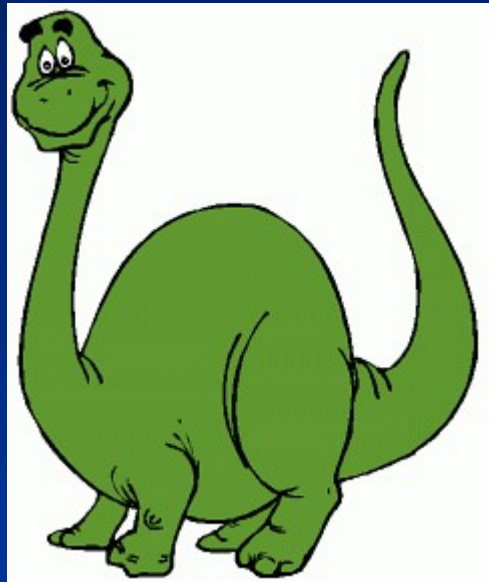

DINOZAVRI

RAZVOJ

- Prvi dinozavri so se pojavili v Triasu, pred približno 205 milijoni let. Takrat so bili plazilci na Zemlji že kakih 100 milijonov let.
- Dinozavri so se razvili iz Tekodontov, ki naj bi bili nekakšni predniki današnjih krokodilov. To pa je trajalo približno 15 milijonov let. Noge so jim zrasle naravnost izpod trupa, nekateri so lahko celo dokaj hitro tekli na zadnjih nogah in uporabljali rep za ravnotežje.

Kmalu so se začeli razvijati v dve smeri :

- DINOZAVRI S PLAZILSKIM OKOLČJEM
- DINOZAVRI S PTIČJIM OKOLČJEM

Prvi so bili dinozavri s plazilskim okolčjem, ki jih delimo v dve skupini:

- Prozavropodi
- Terapodi

Prvi najdeni dinozaver je bil Megalozaver. Med prve dinozavre pa sodita tudi veliki, okorni evropski Plateozaver in gibčnejši Kelofiz z jugozahoda ZDA.

ŽIVLJENJE

Njihovo ime pomeni »strašni kuščar«. Dinozavri so živel v obdobju Mezozoika:

- TRIAS: 193 – 225 milijonov let. V tem obdobju so se pojavili prvi dinozavri
- JURA: 136 – 193 milijonov let Zemlja je bila takrat večinoma porasla z bujnim rastlinjem, dinozavri pa so bili že vseh oblik in velikosti.
- KREDA: 136 milijoni let. V tem obdobju so dinozavri dosegli svoj vrh razvoja. Takrat so vse povsod živele stotine dinozavrov.

Vsi dinozavri so se borili za svoj obstoj. Eni kot rastlinojedi, drugi kot mesojedi in plenilci. Mesojedi dinozavri so se od rastlinojedih razlikovali predvsem po obliki zobovja:

- MESOJEDI DINOZAVRI: Dolgi, ostri zobje, s katerimi so trgali in žvečili meso.
- RASTLINOJEDI DINOZAVRI: Množica enakih, ploščatih zob, s katerimi so mleli hrano.

Kadar so se zobje obrabili ali zlomili, so zrasli novi.

Način obrambe in napada dinozavrov :

- **NAPAD** : nekateri so imeli kremplje, s katerimi so trgali plen (Alozaver) . Dolge kremplje so lahko imeli na zadnjih nogah (Deinonih), ali pa na sprednjih nogah (Barioniks).
- **OBRAMBA** : Braniti so se morali predvsem rastlinojedi dinozavri (Diplodok)

Nekateri dinozavri so se branili z rogovi , drugi z bodicami na repu.

Dinozavri so valili jajca, ki so imela trdo in porozno lupino, kar je omogočalo, da je v notranjost lahko prihajal zrak.

Tistih, ki so skrbeli za svoj zarod, je bilo izredno malo. Življenje dinozavrov je sčasoma postajalo težje, ker so se začeli razvijati sesalci.

IZUMRTJE

Dinozavri so izumrli pred 65 milijoni let.

Znanstveniki menijo, da je za to krivih veliko razlogov :

- Prvi razlog je, da so jih premagali roparji jajc. Mnoge živali, sesalci in ptiči tudi danes jedo jajca in po vsej verjetnosti se je to dogajalo že pred 65 milijoni let ; mali sesalci so bili preveč spretni tatovi jajc. Krast so se odpravljali ponoči, ko ni bilo dinozavrov, da bi lahko branili zarod.

- Drugi razlog je, so vulkani in podnebje. Ko je vulkan izbruhnil, so prihajali iz vulkana plini, ki so zakrili sonce in ker svetloba in toplota ni mogla priti do tal, je veliko rastlinstva izumrlo.
- Tretji razlog je bil padec meteorita, ki je imel premer 10-20 km, naredil pa naj bi krater s premerom 150 kilometrov. Sunek ob tako hudem trku, naj bi ovil zemljo v ogromen oblak prahu, ki je zastrl sonce za nekaj mesecev ali celo let. Številne živali naj bi tako poginile. Dinozavri pa so bili posebno občutljivi na spremembe v ekologiji Zemlje, nekaj drugih živali pa so to vendarle preživele.

Nihče ne ve točno, kaj je zakrivilo propad in izumrtje dinozavrov. Vseeno pa obstaja nekaj razumnih razlag. Smrt teh velikanov ostaja še naprej nepojasnjena skrivnost, znanstveniki pa se trudijo, da bi jo razvozlali.

